

LECH GORAJ
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy

SZACUNEK DOCHODÓW GOSPODARSTW ROLNYCH W 2006 ROKU

1. Wstęp

Wyniki dotyczące produkcji, kosztów i nadwyżek ekonomicznych sektorów gospodarstw rolnych dotyczące określonego roku są dostępne najwcześniej w 3 kwartale roku następnego. Dla przykładu, obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. ukazało się 21 września 2006 r. [Dz. Urz. GUS Nr 9, 2005].

Wobec takiego opóźnienia, dla uzyskania przybliżonej wiedzy na temat sytuacji ekonomicznej całego sektora gospodarstw rolnych w trakcie trwania roku obrachunkowego lub tuż po jego zakończeniu, dane z roku poprzedniego dotyczące szczegółowych składników produkcji i kosztów są przeliczane według opracowanych wskaźników zmian ilości i cen. W ten sposób już w końcu roku uzyskuje się przybliżony obraz sytuacji dochodowej w całym rolnictwie. Pierwszy szacunek wyników rachunków makroekonomicznych dla rolnictwa europejskiego, znanych pod skrótem EAA [Economic..., Manual... 2000] (od skrótu nazwy w języku angielskim Economic Accounts for Agriculture) jest publikowany przez Eurostat¹ w ostatnim miesiącu roku następnego [News... 2006]. W kolejnych wariantach tego szacunku, wskaźniki zmian składników produkcji i kosztów są odpowiednio korygowane.

Podobnie jak w przypadku danych dotyczących całego rolnictwa, także w pełni zweryfikowane dane z reprezentatywnej próby gospodarstw rolnych prowa-

¹ Urząd Statystyczny Unii Europejskiej.

dzących rachunkowość dla potrzeb Polskiego FADN [Goraj i inni, 2006] są dostępne pod koniec roku następnego. Zgodnie z odpowiednim przepisem prawa, każdy kraj członkowski UE ma obowiązek dostarczenia do Komisji Europejskiej danych z określonego roku w nieprzekraczalnym terminie 31 grudnia roku następnego, poczynając od danych dotyczących 2005 r. [Rozporządzenie... 2005]. Z tego powodu, podobnie jak w przypadku szacunków dla całego sektora gospodarstw rolnych, wykonywane są szacunki sytuacji dochodowej grup gospodarstw towarowych, o różnym profilu produkcji. Ten rodzaj wiedzy różni się od danych EAA tym, że umożliwia poznanie sytuacji gospodarstw rolnych ukierunkowanych na różne produkty rolne, np. mleko, żywiec wieprzowy, warzywa, owoce.

Celem opracowania była analiza sytuacji ekonomicznej gospodarstw Polskiego FADN w 2006 r., na podstawie i zgodnie z zasadami drugiego szacunku dochodów i przekazanie tych informacji dla praktyki zaraz po zakończeniu roku obrachunkowego.

2. Metodyka badań i materiały źródłowe

Opracowanie obejmuje analizę wyników dla całego rolnictwa, według rachunku makroekonomicznego dla rolnictwa w 2005 r., poprzez cały sektor gospodarstw rolnych w Polsce i wyników oszacowanych dla 2006 r. Poza tym, w opracowaniu zawarta jest analiza zmian dochodów gospodarstw różniących się profilem produkcji, według danych gospodarstw rolnych powyżej 2 ESU² z 2005 r., stanowiących próbę gospodarstw Polskiego FADN [Goraj i inni, 2006]. Gospodarstwa znajdujące się w polu obserwacji Polskiego FADN wytwarzają około 90% standardowej nadwyżki bezpośredniej polskiego rolnictwie. Zbiór gospodarstw Polskiego FADN został podzielony na typy rolnicze TF8³. Wyróżnionych zostało siedem typów rolniczych gospodarstw, w tym sześć specjalizujących się w określonym rodzaju produkcji oraz gospodarstwa wielokierunkowe.

Do analizy sytuacji ekonomicznej rolnictwa w Polsce w 2005 r. wykorzystano dane drugiego szacunku w ramach rachunków makroekonomicznych dla rolnictwa polskiego [Floriańczyk, 2007] i z 11 763 gospodarstw rolnych stanowiących reprezentatywną próbę dla pola obserwacji Polskiego FADN liczącego 745 023 gospodarstw rolnych.

Dla spójności przeprowadzanych szacunków na danych EAA i Polskiego FADN, w szacunkach dochodów gospodarstw rolnych różniących się profilem

² ESU oznacza europejską jednostkę wielkości, od skrótu nazwy w języku angielskim: European Size Unit. ESU służy do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego. Więcej w [Skarżyńska, Goraj, Ziętek, 2006; <http://fadn.pl>; Goraj i inni, 2006].

³ TF8 jest symbolem rodzaju systematyki gospodarstw rolnych według typów rolniczych. Od skrótu nazwy w języku angielskim Type of Farming. Więcej w [Skarżyńska, Goraj, Ziętek, 2006; <http://fadn.pl>; Goraj i inni, 2006].

produkcji zastosowano wskaźniki zmian składników produkcji i kosztów, opracowane przez zespół rachunków makroekonomicznych (EAA)⁴. Do analizy wykorzystano wskaźniki z 31 stycznia 2007 r. opracowane dla drugiego szacunku [Floriańczyk, 2007].

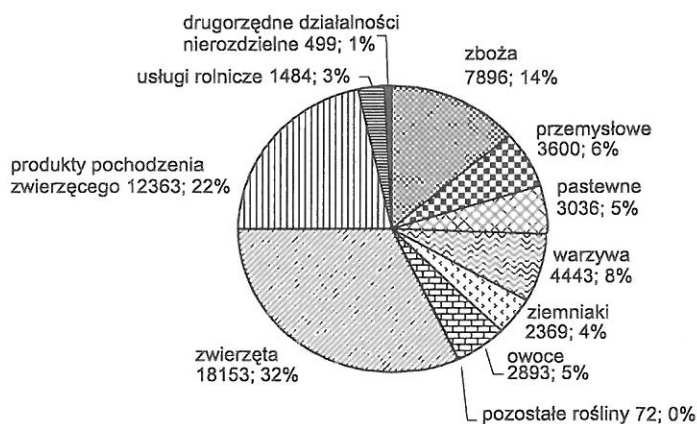
3. Dochody w sektorze gospodarstw rolnych w Polsce w 2005 r. na podstawie rachunków makroekonomicznych EAA

Według rachunków makroekonomicznych wartość przychodów własnych polskich gospodarstw rolnych wyniosła 56,8 mld zł, a otrzymanych dopłat 8,4 mld zł. Zatem łączne przychody w 2005 r. wyniosły 65,2 mld zł.

W strukturze przychodów (bez dopłat) całego sektora największy udział miała produkcja zwierzęca (54%) (wykres 1). Spośród produktów roślinnych dominowały zboża (14%).

Wykres 1

Struktura przychodów ogółem sektora gospodarstw rolnych w Polsce w 2005 r.

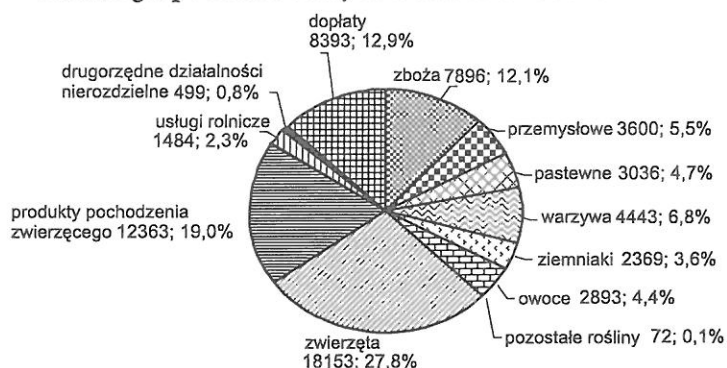

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników Rachunków Ekonomicznych dla Rolnictwa.

Udział dopłat pozyskanych kanałami pozarynkowymi miał istotne znaczenie w ogólnej kwocie przychodów. Po uwzględnieniu dopłat w przychodach ich udział wyniósł 12,9%. W przychodach z 2005 r. udział dopłat przewyższył udział zbóż o 0,8 pkt. procentowego (wykres 2).

⁴ Rachunki Makroekonomiczne dla Rolnictwa opracowywane są w IERiGŻ-PIB w ramach zadania badawczego: „Analiza wyników ekonomicznych polskiego rolnictwa” pod kierunkiem dr Zbigniewa Floriańczyka.

Wykres 2
Struktura przychodów (łącznie z dopłatami do działalności operacyjnej)
sektora gospodarstw rolnych w Polsce w 2005 r.

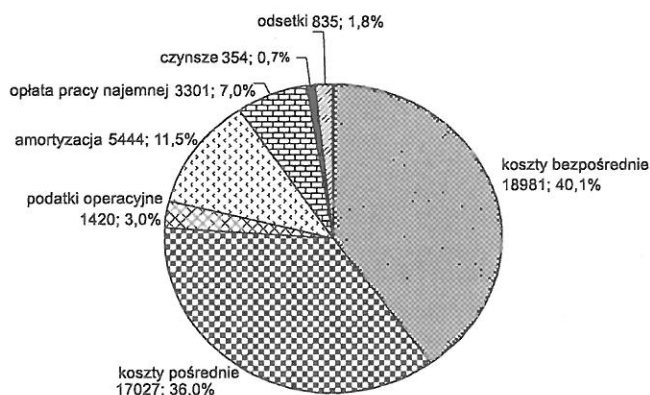

Źródło: Jak dla wykresu 1.

W 2005 r. gospodarstwa rolne poniosły 47,4 mld zł kosztów (bez kosztów własnych czynników produkcji - pracy, ziemi i kapitału), a nakłady pracy liczone w rocznych jednostkach pracy (tj. po przeliczeniu na osoby pełnozatrudnione - AWU⁵) wyniosły 2291,9 tys. AWU, w tym nieopłacone nakłady pracy w wymiarze 2161,9 tys. AWU.

W strukturze kosztów dominujący udział miały koszty bezpośrednie - 40,1% oraz koszty pośrednie 36%. (wykres 3). Koszty amortyzacji i koszty czynników zewnętrznych miały zbliżony udział wynoszący odpowiednio 11,5% i 9,5%. Relatywnie mały udział stanowiły podatki operacyjne - 3%.

Wykres 3
Struktura rodzajowa kosztów uzyskania przychodów sektora
gospodarstw rolnych w Polsce w 2005 r.

Źródło: Jak dla wykresu 1.

⁵ Od skrótu nazwy w języku angielskim - Annual Work Unit. Jednostka przeliczeniowa pracy odpowiadająca nakładom pracy osoby w działalności operacyjnej, w wymiarze rocznym wynoszącym co najmniej 2200 godzin.

Przeprowadzony rachunek wyników wskazał, że sektor gospodarstw rolnych w Polsce wytworzył w 2005 r. 22,3 mld zł wartości dodanej netto, a rolnicy zrealizowali w ramach działalności operacyjnej dochód w kwocie 17,8 mld zł⁶. Kwoty te w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną wyniosły odpowiednio: 8802 zł i 8252 zł.

Powyższe dane wskazują, że średnia opłata za własne czynniki produkcji (pracę, ziemię i kapitał) ukształtowała się na poziomie 43,3% średniej płacy netto uzyskanej w gospodarce narodowej w 2005 r.

4. Szacunek dochodów sektora gospodarstw rolnych w Polsce w 2006 r. wg danych EAA

Dla określenia sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych w 2006 roku przeszacowano wartości przychodów i kosztów z 2005 r. z użyciem wskaźników zmiany wartości poszczególnych składników przychodów i kosztów występujących w rachunku wyników sektora gospodarstw rolnych⁷. Wskaźniki zmiany wartości są wypadkową wskaźników zmiany ilości i zmiany cen jednostkowych poszczególnych składników przychodów i kosztów.

Wykres 4

Wskaźniki zmiany wartości składników przychodów w 2006 r. w stosunku do 2005 r.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie drugiego szacunku dochodów za rok 2006 (z 31 stycznia 2007 r.) opracowanego w IERiGŻ- PIB w ramach zadania badawczego „Analiza wyników ekonomicznych polskiego rolnictwa”.

Wykres 4 obrazuje zmiany wartości poszczególnych grup przychodów w 2006 r. w stosunku do 2005 r. Zauważalne jest zmniejszenie wartości produkcji roślinnej (z wyjątkiem ziemniaków) i wzrost wartości produkcji zwierzęcej oraz wyraźny wzrost wartości dopłat. Osiągnięty stopień wzrostu dopłat (11,5%) przyczynił

⁶ Dane o wartości dopłat skierowanych do sektora gospodarstw rolnych wskazują, że miały one 47,1% udział w tworzeniu dochodów z gospodarstw rolnych w 2005 r.

⁷ Według 2 szacunku z 31 stycznia 2007 r.

się do ustalenia wskaźnika wzrostu przychodów ogółem na poziomie 4,6%. Bez uwzględnienia wartości otrzymanych dopłat, wskaźnik wzrostu wartości przychodów był o jeden punkt procentowy mniejszy i wyniósł 3,6%. Wykres obrazujący zmiany wartości przychodów z poszczególnych upraw, w skali całego sektora gospodarstw rolnych, nie potwierdza zatem wielkich strat suszowych poniesionych przez ich producentów w 2006 r. Straty te z całą pewnością były bardzo dotkliwe dla gospodarstw, których ta klęska dotknęła bezpośrednio.

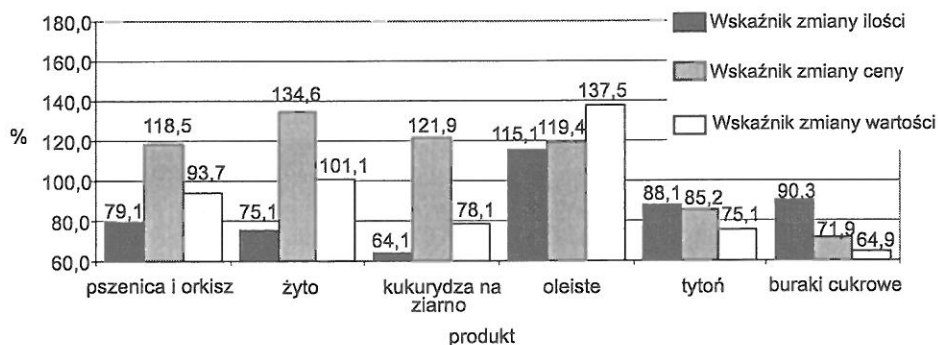
Bardziej szczegółowy obraz zmian produkcji, cen i wartości poszczególnych płodów zawiera wykres 5. Z danych wynika, że wśród zbóż największy spadek wartości produkcji wystąpił w przypadku kukurydzy na ziarno. Prawie 22% zwiększenie cen w bardzo istotnym stopniu zmniejszyło skalę strat produkcji tego gatunku zboża. W pozostałych zbożach (poza żytem) wzrost cen nie był w stanie zniwelować negatywnych skutków zmniejszenia produkcji.

Skrajne zmiany przychodów uzyskali producenci oleistych i buraków cukrowych. W 2006 roku wzrosły zarówno plony jak i ceny oleistych i w rezultacie przychody wzrosły o 32,7%. Odmiennie wyniki odnotowano w przypadku buraków cukrowych, których zarówno plony jak i cena spadły w 2006 r. W rezultacie przychody z buraków cukrowych wyniosły tylko 64,9% uzyskanych w roku poprzednim.

Wskaźniki zmiany wartości produktów roślinnych wskazują, że rok 2006 był znacząco bardziej niekorzystny dla buraków cukrowych, tytoniu i kukurydzy na ziarno niż dla zbóż podstawowych.

Wykres 5

Wskaźniki zmiany wartości składników roślinnych przychodów w 2006 r. w stosunku do 2005 r.

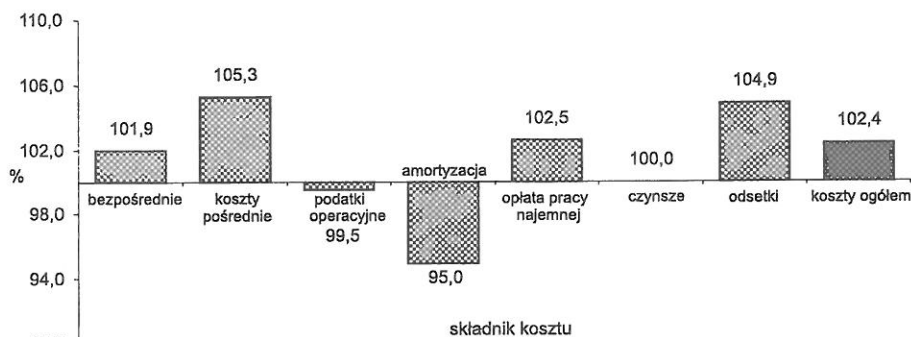
Źródło: Jak dla wykresu 4.

Zmiany wartości poszczególnych grup kosztów w 2006 r. w stosunku do 2005 r. przedstawiono na wykresie 6. Zauważalny jest wzrost wartości większości grup kosztów (z wyjątkiem amortyzacji i podatków, których wartość uległa ob-

niżeniu). Zmniejszenie kosztu amortyzacji o 5,0% zostało spowodowane przyjęciem wskaźnika, wskazującego na zmniejszenie stanu zasobów trwałych aktywów rzeczowych aż o 8,3%. W rezultacie opisanych zmian poszczególnych składników kosztów, nastąpiło zwiększenie kosztów ogółem w 2006 r. o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 6

Wskaźniki zmiany wartości składników kosztów w 2006 r.
w stosunku do 2005 r.

Źródło: Jak dla wykresu 4.

Przeprowadzony rachunek wyników wskazuje, że sektor gospodarstw rolnych w Polsce wytworzył w 2006 r. wartość dodaną netto na kwotę 24,3 mld zł, która w stosunku do roku 2005 jest większą o 2,0 mld zł. Oznacza to zwiększenie wartości dodanej o 9,0%. Z kolei rolnicy zrealizowali dochód na kwotę 19,7 mld zł⁸, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 10,4%. W jeszcze większym stopniu (o 13,3%) zwiększyła się kwota dochodu w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną, wynosząca w latach 2005 i 2006 odpowiednio: 8252 zł i 9352 zł. Zmniejszenie w okresie 2005-2006 liczby osób pełnozatrudnionych, stanowiących rodzinną siłę roboczą, o 2,6% (z 2161,9 tys. do 2106,6 tys.) spowodowało uzyskanie wyższego wskaźnika wzrostu dochodu na osobę pełnozatrudnioną aniżeli uzyskanego przez cały sektor gospodarstw rolnych. Powyższe dane wskazują, że w obu latach zrealizowana przez rolników opłata za własne czynniki produkcji (pracę, ziemię i kapitał) kształtowała się na poziomie poniżej 50% średniej płacy netto uzyskanej w gospodarce narodowej. W 2006 r. wskaźnik relacji wyniósł 46,7% i był lepszy w stosunku do 2005 r. o 3,4%.

⁸ Dane o wartości dopłat skierowanych do sektora gospodarstw rolnych wskazują, że miały one 53,1% udział w tworzeniu dochodów z gospodarstw rolnych w 2006 r. W porównaniu z 2005 r. oznacza to wzrost o 5,9%.

5. Szacunek dochodów uzyskanych przez różne typy rolnicze gospodarstw rolnych w 2006 r.

Szacunek wyników oczekiwanych w 2006 r. dla gospodarstw rolnych znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN [Goraj i inni, 2006] został wykonany na podstawie danych z 2005 r. oraz wskaźników zmian produkcji i cen, opracowanych w ramach rachunku makroekonomicznego dla sektora gospodarstw rolnych w Polsce [Floriańczyk, 2007].

Tabela 1
Szacunek wyników gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)
znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN w 2006 r.

Zmienna		Razem	Uprawy	Uprawy	Pozostałe	Bydło	Zwierz. w	Zwierz.	Uprawy i		
			polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	sys. wypasowym	ziarnożerne	zwierz. różne		
			(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
Wartość produkcji ogółem	2005	83 081	77 603	178 068	90 984	66 168	73 892	202 399	63 110		
	2006	86 848	83 247	203 917	121 772	67 639	75 627	198 897	64 499		
	% wsk. zmiany	104,5	107,3	114,5	133,8	102,2	102,3	98,3	102,2		
w tym: roślinna	2005	39 749	64 719	177 275	88 885	10 307	13 635	26 665	25 500		
	2006	43 503	70 440	203 094	119 490	10 815	14 084	26 333	26 616		
	% wsk. zmiany	109,4	108,8	114,6	134,4	104,9	103,3	98,8	104,4		
zwierzęca	2005	41 909	10 720	462	686	55 253	58 845	174 844	36 236		
	2006	41 806	10 469	465	755	56 167	60 017	171 601	36 397		
	% wsk. zmiany	99,8	97,7	100,6	110,1	101,7	102,0	98,1	100,4		
Zużycie pośrednie	2005	50 580	44 856	93 918	31 154	33 161	39 346	141 596	40 513		
	2006	52 237	46 557	97 849	32 196	34 247	40 622	145 849	41 749		
	% wsk. zmiany	103,3	103,8	104,2	103,3	103,3	103,2	103,2	103,1		
Saldo bieżących dopłat i podatków	2005	8 210	10 483	-1 660	4 298	7 928	10 253	10 466	7 679		
	2006	9 276	11 896	-1 308	4 809	8 877	11 499	11 551	8 680		
	% wsk. zmiany	113,0	113,5	78,8	111,9	112,0	112,2	110,4	113,0		
Wartość dodana brutto	2005	40 712	43 231	82 489	64 128	40 935	44 799	71 269	30 277		
	2006	43 888	48 587	104 760	94 385	42 269	46 505	64 599	31 429		
	% wsk. zmiany	107,8	112,4	127,0	147,2	103,3	103,8	90,6	103,8		
Amortyzacja	2005	13 248	14 886	25 026	26 468	10 503	12 091	16 545	10 885		
	2006	13 715	15 411	25 910	27 402	10 874	12 518	17 129	11 270		
	% wsk. zmiany	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5		
Wartość dodana netto	2005	27 464	28 345	57 463	37 660	30 432	32 708	54 724	19 391		
	2006	30 172	33 176	78 851	66 983	31 396	33 986	47 470	20 160		
	% wsk. zmiany	109,9	117,0	137,2	177,9	103,2	103,9	86,7	104,0		
Koszty czynników zewnętrznych	2005	4 125	6 181	14 416	9 653	1 242	2 062	5 284	2 627		
	2006	4 230	6 326	14 826	9 919	1 277	2 116	5 442	2 692		
	% wsk. zmiany	102,6	102,3	102,8	102,8	102,8	102,6	103,0	102,5		
Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	2005	-1 008	-1 029	-1 840	-2 219	-1 358	-1 441	-1 663	-680		
	2006	-1 008	-1 029	-1 840	-2 219	-1 358	-1 441	-1 663	-680		
	% wsk. zmiany	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	2005	22 332	21 135	41 207	25 788	27 831	29 205	47 777	16 085		
	2006	24 934	25 821	62 185	54 844	28 760	30 429	40 365	16 788		
	% wsk. zmiany	111,7	122,2	150,9	212,7	103,3	104,2	84,5	104,4		

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników Polskiego FADN i współczynników pierwszego szacunku dochodów za rok 2006, opracowanego w IERiGŻ- PIB, w ramach zadania badawczego „Analiza wyników ekonomicznych polskiego rolnictwa”.

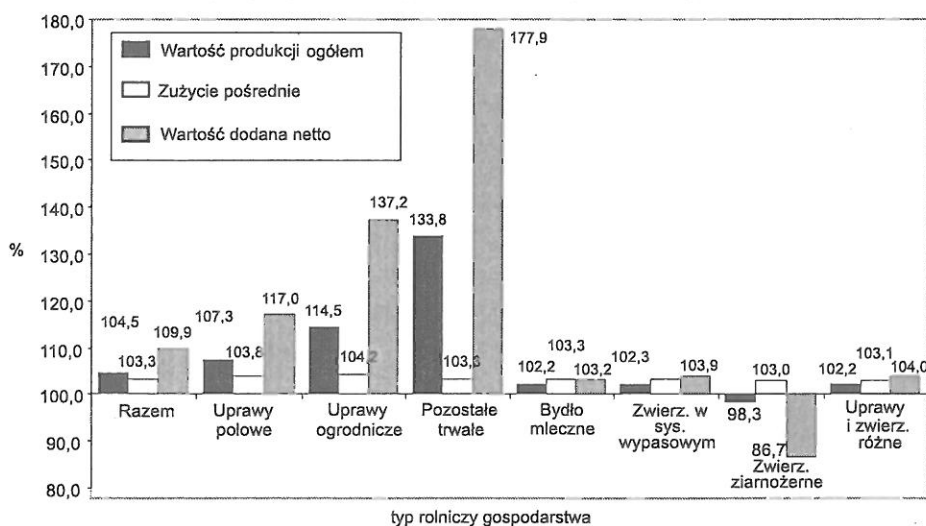
Przeprowadzone obliczenia dla warunków 2006 r. umożliwiły obliczenie wskaźników zmian produkcji, kosztów i wartości dodanej netto.

W całym zbiorze gospodarstw znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN odnotowano wzrost wartości dodanej netto o prawie 10%. Jednocześnie

przeanalizowano różne kierunki produkcji i różną skalę zmiany wartości dodanej netto w poszczególnych typach rolniczych (wykres 7). W przypadku sześciu typów rolniczych nastąpiło zwiększenie wartości dodanej netto (wdn), a w jednym (ziarnożernej) zmniejszenie wdn. Największy wzrost wdn odnotowały gospodarstwa specjalizujące się w uprawach trwałych (o 77,9%).

Wykres 7

Wskaźniki zmiany wartości produkcji, zużycia pośredniego i wartości dodanej netto w latach 2005-2006 według typów rolniczych gospodarstw TF8, znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN

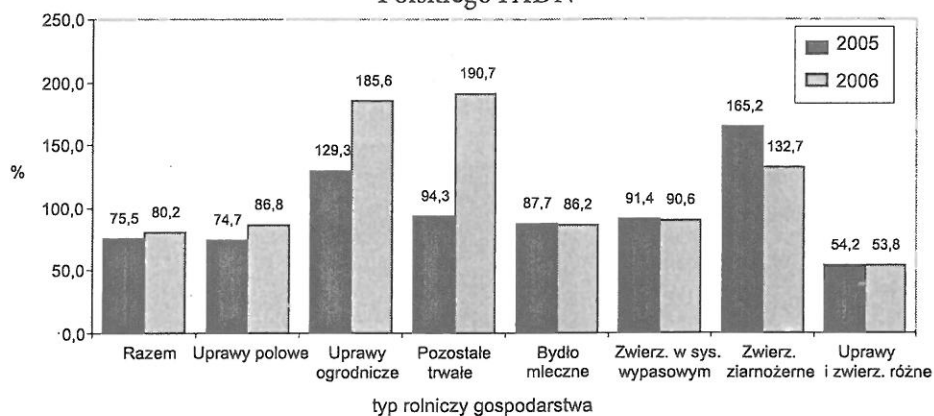
Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników Polskiego FADN.

Zmiany wyników ekonomicznych ukształtowały nowe relacje dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną, w stosunku do średniej płacy netto w gospodarce narodowej. Średnio w całym polu obserwacji gospodarstw Polskiego FADN relacja ta poprawiła się o 4,7% (z 75,5% do 80,2%). W 2006 r. w trzech typach rolniczych dochód w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną przekroczył poziom średniej płacy netto w gospodarce narodowej. Najbardziej korzystną relację odnotowały gospodarstwa specjalizujące się w uprawach trwałych (190,7%). Z kolei największy spadek dochodów ze 165,2% do 132,7%, czyli o ponad 32% miał miejsce w gospodarstwach specjalizujących się w chowie zwierząt ziarnożernej.

Wśród analizowanych typów rolniczych gospodarstw znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN najgorszą relację dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego, w przeliczeniu na pełnozatrudnionego członka rodziny do średniego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej w 2006 r., odnotowały gospodarstwa wielokierunkowe (53,8 %). W dodatku relacja ta w stosunku do roku poprzedniego obniżyła się o 0,4%.

Wykres 8

Wskaźniki relacji dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w przeliczeniu na pełnozatrudnionego członka rodziny do średniego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej w latach 2005-2006⁹, według typów rolniczych gospodarstw TF8, znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN

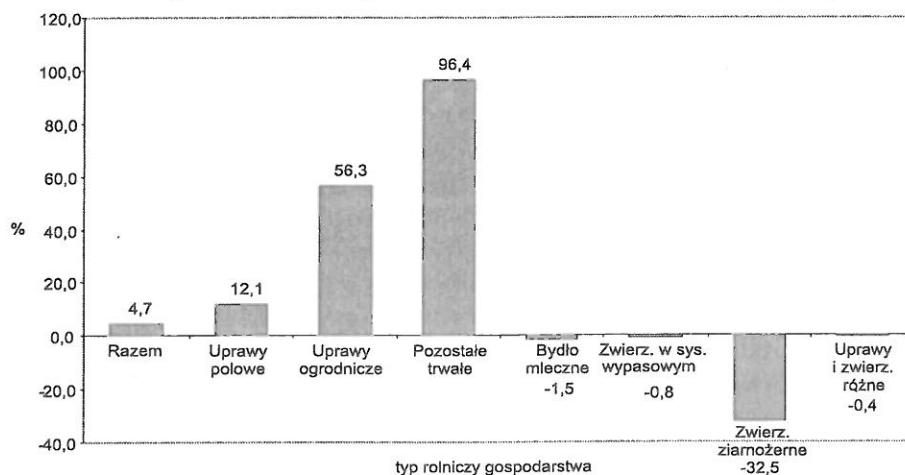

Źródło: Jak dla wykresu 7.

Wśród analizowanych typów rolniczych gospodarstw pogorszenie relacji odnotowały cztery typy rolnicze, a trzy typy rolnicze specjalizujące się w produkcji roślinnej (polowe, ogrodnicze i uprawy trwałe) odnotowały poprawę relacji (wykres 9).

Wykres 9

Zmiana parametru relacji dochodów w okresie 2005-2006 (w %)

Źródło: Jak dla wykresu 7.

⁹ Kwoty średniego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej w latach 2005-2006 wyniosły odpowiednio: 19 059 zł i 20 034 zł.

6. Podsumowanie

Przeprowadzony szacunek wskazał, że średni wskaźnik zmiany dochodu w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną, w całym sektorze gospodarstw rolnych i w gospodarstwach znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN, był zbliżony (wzrost wyniósł odpowiednio 113,3% i 111,7%). Można byłoby na tej podstawie wnioskować, że sytuacja dochodowa całego zbioru gospodarstw rolnych w 2006 r. uległa poprawie w stosunku do 2005 r. Jednak analizując zmiany dochodów według różnych typów gospodarstw rolniczych zauważano duże różnice w dochodach. Okazało się, że dochód w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną gospodarstw specjalizujących się w uprawach trwałych w 2006 r. wzrósł o 112,7%, a w gospodarstwach specjalizujących się w chowie zwierząt ziarnożernych zmniejszył się o 15,1%. Tak istotnie różne wskaźniki zmian dochodu gospodarstw charakteryzujących się różnym profilem produkcyjnym nakazują konieczność śledzenia sytuacji ekonomicznej różnych grup gospodarstw. Wyciągnięcie wniosków i podejmowanie decyzji politycznych w odniesieniu do sektora gospodarstw rolnych tylko na podstawie wyników średnich może być nieskuteczne dla osiągnięcia zakładanych celów polityki rolnej, a może nawet doprowadzić do zanikania gospodarstw specjalizujących się w określonym rodzaju produkcji.

Przeprowadzona analiza zmiany dochodów gospodarstw rolnych w Polsce w 2006 r. udowodniła, że dane FADN stanowią znacznie lepszą bazę do kreowania polityki rolnej adresowanej do gospodarstw rolnych, gdyż są w stanie wykazać różnice stanu gospodarstw ukierunkowanych na różne profile produkcji.

LITERATURA

1. Economic accounts for agriculture <http://europa.eu.int/estatref/info/>
2. Floriańczyk Z. (2007): EAA first & second estimates (agricultural income index exercise). Country: Poland Date: 31.01.2007. Arkusz kalkulacyjny Ms Excel. IERiGŻ-PIB. Warszawa.
3. Goraj L. (pr. zesp.) (2006): Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2005 roku. IERiGŻ-PIB. Warszawa.
4. <http://fadn.pl>.
5. Manual on the Economic Accounts for Agriculture and Forestry EAA/EAF 97 (rev. 1.1). Theme 5. Agriculture and fisheries. Eurostat. European Communities. 2000.
6. News release. 169/2006. Eurostat 21 December 2006. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.
7. Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. Dziennik Urzędowy GUS Nr 9, poz. 60.

8. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1192/2005 z dnia 25 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1915/83 w sprawie określonych szczegółowych przepisów wykonawczych dotyczących prowadzenia księgowości w celu określenia dochodów gospodarstw rolnych.
9. Skarżyńska A., L. Goraj, I. Ziętek (2005): Metodologia SGM 2002 dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. Zeszyt nr 5, IERiGŻ-PIB. Warszawa.

LECH GORAJ

SZACUNEK DOCHODÓW GOSPODARSTW ROLNYCH W 2006 ROKU

STRESZCZENIE

W opracowaniu zawarta jest analiza sytuacji ekonomicznej w 2005 r. i szacunek dochodów uzyskanych w 2006 r. przez cały sektor gospodarstw rolnych w Polsce oraz przez gospodarstwa rolne różniące się profilem produkcji. Dla uzyskania spójności szacunków pomiędzy EAA i Polskim FADN, w obu szacunkach zastosowane zostały te same wskaźniki zmian składników produkcji i kosztów.

Wykonane obliczenia wykazały, że w całym sektorze gospodarstw rolnych w Polsce w roku 2006 dochód w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną był wyższy o 13,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Wyniki szacunku wykonanego w gospodarstwach ukierunkowanych na różne produkty rolne, znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN (o wielkości ekonomicznej 2 ESU i więcej), wskazują zróżnicowanie dochodu w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną. W sześciu, spośród siedmiu typów rolniczych gospodarstw, nastąpiło w 2006 r. zwiększenie dochodu w skali od 4,2% do 112,7%, a w jednym (gospodarstwa utrzymujące zwierzęta ziarnożerne) odnotowano jego zmniejszenie o 15,5%.

Przeprowadzona analiza udowodniła, że dane FADN stanowią znacznie lepszą bazę do kreowania polityki rolnej, adresowanej do gospodarstw rolnych, gdyż umożliwiają śledzenie sytuacji różnych grup gospodarstw, także gospodarstw ukierunkowanych na różne rodzaje produkcji.

LECH GORAJ

INCOME VALUATION OF AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2006

SUMMARY

This publication consists analysis of economical situation in the year 2005 and forecast of incomes received in 2006 by total agricultural holdings sector in Poland and by the different types of farming. Having in mind the cohesion between EAA and Polish FADN in both forecasts the same indicators of changes in production components and costs were used.

Calculations have been made proving that in all agricultural sectors in Poland income per annual working unit realised in the year 2006 was 13,3% higher comparing to the previous year.

Results of estimation made in different types of farming, included in the field of observation of Polish FADN (economic size 2 ESU or more) have shown different changes in the income per annual working unit. Six out of seven types of farming noted in year 2006 increased of income varying from 4,2% to 112,7%, and last type (farms specialised in granivores) have noted decrease of 15,5%.

Carried out analysis have shown that FADN data are much better basis for agricultural policy creation, which can be addressed to agricultural holdings, because they give the opportunity of data collection from different groups of holdings, as well as holdings in different types of farming.